

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 759
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**
datum: 18 juni 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Valipac en Fost Plus - Samenstelling algemene vergadering en raad van bestuur

De algemene vergadering van Fost Plus bestaat uit 51 leden. 5 daarvan zijn rechtstreeks gelinkt aan plasticproductie uit fossiele bronnen: petrochemische bedrijven Total, Borealis, Amcor, Inovyn (een bedrijf van Ineos) en Essenscia PolyMatters, de Belgische sectorfederatie van de kunststofindustrie. Nog eens 34 leden hebben directe belangen bij lage plasticprijzen en een goedkoop ophaalsysteem. Dat zijn onder andere retailers zoals Colruyt en Aldi, multinationals zoals Mondelez, Nestlé, Unilever, Coca-Cola en P&G, en de federaties Comeos en FEVIA. Samen maken die leden een zeer ruime meerderheid uit van de algemene vergadering van Fost Plus. In de stuurgroep van Fost Plus zetelt geen enkel lid van de overheid of van milieuorganisaties.

De raad van bestuur van Valipac is op een vergelijkbare manier samengesteld uit 31 bestuurders, waaronder iets minder dan de helft bedrijven, één derde industriële federaties, 2 leden van Essenscia PolyMatters en een drietal vertegenwoordigers van de recyclagesector.

In een recent artikel in Knack stond dat de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC), die de activiteiten van Fost Plus en Valipac moet controleren, stelt dat ze met 21 medewerkers structureel onderbemand is voor de controle van en het toezicht op Valipac en Fost Plus. Ter vergelijking: bij Fost Plus zijn ca. 50 voltijdse medewerkers in dienst, bij Valipac ca. 20. Aangezien de controle door IVC daardoor beperkt is, hebben Valipac en Fost Plus de facto een grote slagkracht als het gaat over de ophaling en recyclage van nagenoeg alle verpakkingen op de Belgische markt. Indien IVC de recyclage niet kan controleren en handhaven, is recyclage en controle vooral een discours, en minder een werkelijk gevoerd beleid.

Met het oog op de circulaire economie, met het Europese Single Use Plastics Directive, Circular Economy Action Plan, maar ook het regionale Verpakkingsplan 2.0, zou de doelstelling van beide organisaties gericht moeten zijn op een streven naar een zo hoogwaardig mogelijke recyclage. In de praktijk lijken beide organisaties hier niet erg sterk toe gebonden. In een recent artikel in Knack vatte een onderzoeker van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) het zo samen: "Fost Plus is erop gericht de wettelijke recyclagegraad te halen tegen de laagst mogelijke kostprijs. Dat is een systeemfout."

Dit lijkt een dubbelzinnige situatie, gelet op het ambitieuze Europese en Vlaamse beleid.

1. Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering/de IVC m.b.t. de samenstelling van de algemene vergaderingen van organisaties als Valipac en Fost Plus? Is ze van plan om aanpassingen van de samenstelling naar voren te schuiven met het oog op de waarborg van die circulaire ambities?
2. Zal de Vlaamse Regering de controle- en handhavingsslagkracht van de controlerende instantie IVC opvoeren?
3. Is de Vlaamse Regering van plan om de samenstelling van de raad van bestuur van beide organisaties te reguleren?

Zo ja, graag bijvoegen actieplan, timing en voorziene budgetten.

Indien niet, graag de motivering waarom niet.

ANTWOORD

op vraag nr. 759 van 18 juni 2020
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. Fost Plus en Valipac zijn vzw's. Binnen het kader van de vzw-wetgeving zijn ze vrij om de omvang en samenstelling van hun bestuursorganen (Algemene Vergadering en Raad van Bestuur) te bepalen. De gewestelijke wetgeving inzake verpakkingsafval (het Samenwerkingsakkoord Verpakkingsafval) legt hieraan geen beperkingen op.

Bij het tot stand komen van het Samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval wilden de Gewesten niet het risico lopen dat dit Samenwerkingsakkoord zou worden aangevochten op grond van een schending van de vzw-wetgeving.

Daarenboven is dit een logische toepassing van het principe van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Binnen het wettelijk kader dat de overheid vaststelt, is het aan de producenten om te bepalen op welke manier ze uitvoering geven aan de verplichtingen die worden opgelegd. We hebben niet de intentie om hierop in te grijpen. Er zijn voldoende andere overlegstructuren en werkgroepen actief waarin de stakeholders en Fost Plus en/of Valipac worden samengebracht om specifieke agendapunten te bespreken.

2. U verwijst in uw vraag naar het artikel in Knack. Het klopt niet dat de IVC in de onmogelijkheid is om de controle en het toezicht op Fost Plus en Valipac te verzekeren. Het is wel zo dat de IVC keuzes moet maken en prioriteiten moet stellen. Inzake de controle van de recyclagecijfers betekent dit dat er eerst een inschatting moet gebeuren van het risico op problemen met de recyclage en dat vervolgens gericht moet gecontroleerd worden. Voor stromen die reeds overvloedig gecontroleerd zijn (door externe keuringsinstellingen) en waarvan het risico op niet-recyclage als zeer laag wordt ingeschat, is een systematische hercontrole door de IVC niet wenselijk, want dit zou een verkeerde aanwending van publieke middelen zijn.

De IVC heeft in het verleden sterk ingezet op automatisering, waardoor de essentiële dienstverlening nog steeds kan verzekerd blijven, maar het spreekt voor zich dat met een sterkere invulling van het personeelskader meer taken kunnen opgenomen worden.

3. Zoals hierboven toegelicht hebben we niet de intentie om de samenstelling van de bestuursorganen te wijzigen. Enerzijds is dit een logisch gevolg van het principe van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, anderzijds zijn er voldoende andere overlegstructuren en werkgroepen actief waarin de stakeholders en Fost Plus en/of Valipac worden samengebracht om specifieke agendapunten te bespreken. Binnen een circulaire economie is het belangrijk dat verschillende actoren samenwerken om kringlopen te sluiten. We denken echter dat we deze samenwerking op andere manieren moeten nastreven, dan door in te grijpen in de samenstelling van de Raden van Bestuur van deze erkende organismen.